

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej za rok 2006

I. Uwagi wstępne

Rok 2006 był dla Uczelni rokiem wzmożonej dyscypliny finansowej, co nie mogło odbić się na możliwościach funkcjonowania Biblioteki. Reorganizowano równocześnie administrację centralną. Pociągało to za sobą chwilowe trudności związane z przepływem informacji, co także nie stanowiło ułatwienia w pracy Biblioteki.

Z wielu względów można uznać, że był okresem kontynuacji realizacji założeń przyjętych przed laty, nie odznaczał się wprowadzaniem wielkich innowacji technicznych czy proceduralnych, co jednak nie oznaczało w praktyce, iż okazał się rokiem zastoju. Realizowanie przyjętych założeń, a równocześnie wielość przyjmowanych doraźnie do realizacji zadań płynących z potrzeb otoczenia zewnętrznego Biblioteki jak i samodzielnej jej inicjatywy dają w podsumowaniu sprawozdawczym prawdziwy obraz jej funkcjonowania i dokonań.

Jako ważne wyzwanie potraktowane zostały wszystkie prace wynikające z konieczności dostosowania obowiązujących w systemie biblioteczno-informacyjnym rozwiązań regulaminowych do wymogów nowego *Prawa o szkolnictwie wyższym* oraz zaproponowany władzom uczelni pakiet rozwiązań dotyczących polityki kadrowej wobec pracowników bibliotecznych. Projekt ten zakładał nie tylko propozycję systemowego rozwiązania polityki płacowej. Określone zostały w nim wyraźnie kryteria jakie stawiane mają być pracownikom systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni w związku z przeszeregowaniami czy awansami. Uzupełnione zostało to w stosunku do pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej wprowadzeniem znormalizowanych, zgodnych z najnowszymi tendencjami w zarządzaniu zasobami ludzkimi, opisami stanowisk pracy. Te dwa dokumenty podkreślają wyraźnie określone kryteria i wymagania, wykraczające poza ramy rozwiązań ustawowych. Z całą świadomością możemy więc stwierdzić, że jesteśmy jedyną grupą zawodową na uczelni, która sama wobec siebie określiła precyzyjnie tak wysokie wymagania. W roku 2007 chcemy opracować, zamykający ten pakiet rozwiązań organizacyjnych, nowy formularz corocznej oceny pracownika. Wyrażamy równocześnie nadzieję, że te działania znajdą odzwierciedlenie w realizowanej polityce kadrowej i płacowej Uczelni wobec bibliotekarzy.

Sytuacja finansowa Uczelni nakazywała utrzymywanie ścisłej dyscypliny w zakresie wydatków bieżących i stałego kontrolowania ich poziomu. Zmieniony kształt budżetu Uczelni, także w odniesieniu do Biblioteki charakteryzował się wprowadzeniem bez mała rewolucyjnych zmian. Obszerny dotąd w swym podziale na paragrafy budżet został określony dla BU jedynie globalnie z wydzieleniem dwóch działów: wydatki osobowe z pochodnymi oraz zakup książek i czasopism. Oznaczało to z jednej strony większą swobodę w operowaniu środkami, a z drugiej konieczność jeszcze ściślejszej kontroli, gdyż nawet tak niezależne od naszych decyzji wydatki jak np. koszty utrzymania obiektu, dotąd wydzielone i co za tym idzie łatwe do wskazania jako wpływające dodatnio lub negatywnie na całość wydatków BU, zostały wliczone do działu wydatków „pozostałych”. Nie domówiona została też właściwie sprawa dekretoowania wydatków na zakup zbiorów specjalnych, co spowodowało, że wewnętrznie rozliczaliśmy je w dziale dotyczącym zakupów, a okazało się, że zostały w planie z tego działu przeniesione i dekretowane wraz z innymi wydatkami nie dotyczącymi

organizacji zasobu. Wystąpiliśmy z pisemnym wnioskiem o zmianę tego zapisu w projekcie budżetu na rok 2007. Nie to jednak okazało się największym problemem, a brak należytego przepływu informacji z administracji centralnej. Dopiero po zbilansowaniu kosztów całej uczelni okazało się, że BU nie wykorzystwała w całości przyznanych jej środków, mimo wielokrotnie w ciągu roku wskazywanego nam wysokiego stopnia jego wykorzystania. Boli to w kontekście świadomie zmniejszonych zakupów czy niezrealizowanych remontów. Rodzi się też szczególna obawa o ujemne skutki na rok 2007, jeśli utrzymana zostanie zasada przyznawania budżetu w oparciu o wysokość jego realizacji w roku poprzednim. Zasada ta sprzyja przyjmowaniu postawy charakteryzującej się zakładaną świadomie realizacją budżetu na poziomie wyższym niż przyznane środki.

Dużym sukcesem nazwać należy, za co składamy wyrazy podziękowań szczególnie władzom kanclerskim i pracownikom Działu Technicznego UAM, zrealizowanie prac remontowych w zabytkowym gmachu. Zgodziliśmy się świadomie, aby remont ten był realizowany w bardzo niedogodnym dla nas terminie (ostatni kwartał roku kalendarzowego), co zaowocowało zamknięciem czytelń, dużymi utrudnieniami dla czytelników, spadkiem odwiedzin w bibliotece i tym samym czytelnictwa. To tłumaczy obniżenie wielu wskaźników.

Niestety nadal nierozwiązanym problemem pozostaje sprawa powierzchni magazynowych. Mimo pomieszczeń po dawnej drukarni naukowej, przekazanych na cele magazynu składowego nie uczyniliśmy zasadniczego kroku w kierunku rozparcelowania zbiorów, z uwagi na powolne tempo prowadzonych prac remontowych. To, jak i niepodjęcie działań na rzecz rozpisania przetargu na zakup regałów kompaktowych napawa obawą o dokończenie pierwszych przemieszczeń w roku 2007, kiedy to ostatnie rezerwy miejsca zostaną ostatecznie wykorzystane.

Na słowa uznania zasługuje fakt, iż przy znacznym ograniczeniu środków na gromadzenie, przy niezmienionej praktycznie ich wysokości, udało się znacznie zwiększyć poziom zaopatrzenia naszych użytkowników w dostępy do źródeł. Obok rozbudowy zasobu e-czasopism na podkreślenie zasługuje planowe rozpoczęcie obsługi w zakresie e-booków. Niepokoi zjawisko pewnych luk w zakupie literatury polskiej.

Równocześnie trzeba nadmienić, że wspomniana wcześniej rozbudowa dostępów do obcych zasobów elektronicznych, budowa zasobów własnych (digitalizacja dla potrzeb Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej), a także umożliwienie użytkownikom sieciowego dokonywania zamówień zmniejsza naturalnie konieczność fizycznego jej odwiedzania. Mając świadomość tego, jak i faktu iż czytelnicy w coraz większym stopniu przychodzą i będą przychodzić do Biblioteki po to aby nauczyć się korzystania z jej zasobów, lecz korzystać będą z nich w domu, zwrócona została większa uwaga na szkolenia, konsultacje i doradztwa tak zespołowe jak i indywidualne. Te zadania muszą być nadal uznawane za pierwszoplanowe w strategii Biblioteki i rozwijane, co wyrażać się będzie także określonymi zmianami organizacyjnymi.

Wysoko należy ocenić współdziałanie Biblioteki Uniwersyteckiej z NUKATEM z punktu widzenia tworzenia na jego potrzeby opisów jak i haseł. We wszystkich zakresach (hasła formalne i rzeczowe dla książek i czasopism) zajęliśmy w statystykach wysokie miejsca.

Równie aktywną była Biblioteka na polu prowadzonych prac badawczych, wydawniczych, upowszechniania nauki, rozwoju personelu co zaowocowało przyznaniem nam jako jedynej bibliotece naukowej w kraju kategorii C w tzw. kategoryzacji

dokonywanej przez Komitet Nauki. Niepowodzeniem w tym zakresie należy nazwać nasze nieudane starania dotyczące pozyskania środków z funduszy i programów zewnętrznych.

II. Organizacja

1. Struktura organizacyjna Biblioteki Uniwersyteckiej nie uległa zmianom. W związku z wejściem w życie nowej Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* dużo czasu poświęcono przygotowaniu projektów *Regulaminu systemu biblioteczno-informacyjnego UAM* oraz *Regulaminu Udostępniania zbiorów*. Poważnym zadaniem stało się przygotowanie na wniosek Prorektora prof. dr hab. B. Mroza założeń polityki awansowej.

2. **Rada Biblioteczna odbyła 3 posiedzenia.** Ponieważ był to pierwszy rok jej działania w nowym składzie, poza ukonstytuowaniem się ważnym stało się zapoznanie jej członków z najważniejszymi problemami systemu biblioteczno-informacyjnego UAM. Poza tym głównym zadaniem Rady stało się przedyskutowanie i zaopiniowanie wspomnianych powyżej projektów nowych rozwiązań prawnych. Rada, jak co roku, przedyskutowała i przyjęła sprawozdanie roczne.

3. **Przygotowano dwa zarządzenia wewnętrzne**, w myśl których uregulowano sprawy związane m.in. z wprowadzeniem:

- procedur gromadzenia, opracowania, przechowywania i udostępniania wydawnictw elektronicznych (samoistnych lub współwydanych),
- znowelizowanego sposobu sporządzania opisów stanowisk.

4. Wykorzystanie etatów:

Grupa pracownicza	Liczba etatów
- bibliotekarze dyplomowani	23
- służba biblioteczna	129,66
- inżynierijno-techniczni	8
- administracja	5
- obsługa	30

Stan etatowy Biblioteki Uniwersyteckiej nie zmienił się w porównaniu z rokiem poprzednim i wynosił na koniec roku 195,66 etatu (w tym bibliotekarze + inżynierijno-techniczni 160,66; a administracja + obsługa 35). Zatrudnionych w BU było 200 osób - 73 mężczyzn (36,5%) i 127 kobiet (63,5%).

Struktura wykształcenia kadry:

Wykształcenie	Ilość osób	%
- wyższe	122	61,0%
- średnie biblioteczne	7	3,5%
- średnie	27	13,5%
- zasadnicze	30	15,0%
- podstawowe	14	7,0%

W porównaniu z poprzednim rokiem struktura ta nie zmieniła się w zauważalnym stopniu. Kolejna osoba zdała egzamin i uzyskała uprawnienia bibliotekarza dyplomowanego.

Z możliwości odbywania w Bibliotece zastępczej służby wojskowej korzystało 5 poborowych.

W znacznie większym zakresie w stosunku do lat poprzednich działania nasze wspomagali wolontariusze.

5. Absencja chorobowa wraz z opieką i urlopami macierzyńskimi wyniosła na 1 osobę 10,1 dnia (2005 – 6,76 dni). Fluktuacja kadr wynosząca 4,5% była niższa niż w roku poprzednim.

6. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono regulacji uposażeń.

Średnia płaca brutto dla służby bibliotecznej - bez 20% premii – wynosiła zł 1452,54 (w 2005 - 1.456,63), dla bibliotekarzy dyplomowanych 2.487 zł. (2005 - 2.566), administracji 1.637 zł. (2005-1.653) a pracowników obsługi 1020,35zł (2005 - 1.000). Średnia dla grupy pracowników inżynieryjno-technicznych wyniosła 1.708 zł. W grupie tej dominują pracownicy Oddziału Komputeryzacji, dla których udało się również uzyskać prawo do 30% premii.

7. Wszyscy pracownicy otrzymali:

- w listopadzie jednorazowo dodatkowe wynagrodzenie (tzw.„karpiove”) w wysokości 400 zł.,
- z funduszu socjalnego kwotę 800 zł (na pełen etat, dla pracujących minimum 1 rok).

Legitymacje uprawniające do korzystania ze zniżki 50% za przejazdy koleją otrzymali pracownicy zainteresowani nimi, po wpłaceniu kwoty 30 zł.

8. Z funduszu nagród 49 osób otrzymało nagrody w łącznej wysokości 36.400 zł (w 2005 roku 52 osoby na kwotę 39.900 zł.) co oznacza, że mimo wzrostu funduszu płac na uczelni stanowiącego podstawę naliczania funduszu nagród i niezmienionego praktycznie stanu osobowego BU pula nagród dla jej pracowników spada.

Powtórzyć należy stwierdzenie wyrażane już w poprzednich dwóch latach, że niski poziom płac nie pozostawał w żadnym stosunku do wymagań kwalifikacyjnych i obciążenia personelu, które wzrosły niewspółmiernie w związku z transformacją Biblioteki wynikającą z jej komputeryzacji i związanych z tym podejmowaniem nowych wyzwań i zadań oraz realizacji zwiększonych oczekiwań użytkowników. Jediną możliwością poprawy sytuacji w tym zakresie stawało się pozyskiwanie środków na realizację pewnych zadań w postaci prac zleconych.

III. Finanse

1. Budżet Biblioteki Uniwersyteckiej wyniósł po jesiennej korekcie **11.989.000 zł.** (2005 –**11.677.000 zł**), a więc był o 2,6% wyższy od środków roku poprzedniego. Zwiększenie budżetu w zasadniczej nastąpiło w dziale wynagrodzenia. Budżet Biblioteki stanowił już tylko 3,1 % w budżecie Uczelni.

W roku sprawozdawczym nastąpiła znaczna zmiana w konstrukcji budżetu uczelni. Wg jego założeń Biblioteka otrzymała środki z wyszczególnieniem tylko dwóch grup kosztów:

- wynagrodzenia z pochodnymi 7.521 tys. zł
- zakup książek, czasopism i baz danych 1.915 tys. zł

Inne wydatki (łącznie z gromadzeniem zbiorów specjalnych) pokryte miały być z pozostałych środków.

Dla większej kontroli dla potrzeb wewnętrznych budżet ten podzielono, a następnie wykorzystano następująco:

Dział budżetu	Plan	Wykonanie
1. Wynagrodzenia z pochodnymi w tym:	7.142	6.873,3
osobowy fundusz płac	5.403	5.201,7
bezosobowy fundusz płac	170	146,4
"13 pensja"	409	420,7
2. Odpisy na fundusz zakładowy	379	338,1
3. Amortyzacja	423	381,0
4. Zakup książek	454	450,0
5. Zakup czasopism i baz danych	1.370	1.370
6. Zbiory specjalne, wyposażenie i inne materiały	550	587,0
7. Usługi obce i wewnętrzne	430	480,6
8. Podróże krajowe i zagraniczne	45	24,7
9. Koszty utrzymania obiektu	1.010	796,7
Ogółem (w tys. zł)	11.894	11.301,4

Wydatki budżetu zostały zrealizowane na poziomie 95%.

Zwrócono uwagę Kwesturze UAM na konieczność przeniesienia (w budżecie na rok 2007) z p.6 wydatków na zbiory specjalne do p.4, tak aby środki na gromadzenie zasobów znajdowały się w dwóch wydzielonych punktach budżetu.

Równocześnie wskazać można na fakt, iż propozycja budżetu w stosunku do wydatków na wynagrodzenia nie ujmowała zmian zachodzących w BU w roku 2006. Duże oszczędności wyniknęły także ze znacznie mniejszych kosztów utrzymania budynku.

Wskazać należy również, że często płynące z Kwestury UAM informacje o konieczności oszczędzania czy wręcz o wydaniu środków w określonej grupie nakazywały prowadzenie bardzo racjonalnej polityki finansowej. Część z tych katastroficznych informacji okazała się w podsumowaniu roku nieprawdziwa czy nieścista, co mamy nadzieję nie będzie rzutowało na wysokość budżetu na rok 2007. Uwaga ta wynika ze świadomości przyjętego na uczelni założenia, że budżet na rok kolejny kształtuje się biorąc za punkt wyjścia poziom jego zrealizowania w roku poprzednim, co nie zachęca do ścisłego przestrzegania dyscypliny budżetowej.

Uwzględniając inflację oraz podwyżki cen głównie czasopism zagranicznych można stwierdzić, że realne środki pozostające w dyspozycji BU były kolejny rok z rzędu niższe w stosunku do roku ubiegłego. Niepokoi dalszy spadek udziału budżetu BU w budżecie Uczelni utrudniający np. oczekiwany rozwój dostępów do baz danych czy e-czasopism.

Wzorem lat ubiegłych Biblioteka Uniwersytecka starała się samodzielnie pozyskiwać środki na realizację określonych zadań. Pozyskano przeszło 547 tys. zł (2005 - 489 tys. zł.), tj. 4,6 % w stosunku do dotacji budżetowej, w tym:

- Kary	126.680
- Zapisy	174.998
- Odsetki	28.144

- Dotacja na zakup utylizatora KBN	89.600
- Dotacja podmiotowa	33.600
- Badania własne	50.000
- Sprzedaż wydawnictw	4.385
- Pracownia Mikrofilmowa	35.059
- inne (OIN)	4.614
Razem	547.080

Środki uzyskane z kar i zapisów przeznaczono na zakup literatury i drobnego wyposażenia, na opłacenie godzin nadliczbowych związanych z realizowanymi zadaniami dodatkowymi (retrokonwersja, przenosiny zbiorów, dyżury sobotnio-niedzielne).

2. Sytuację finansową Biblioteki Uniwersyteckiej w roku 2006 uznać należy za porównywalną z rokiem 2005. Nie pozwoliła ona jednak na zapewnienie organizacji zasobów na poziomie adekwatnym do potrzeb i rangi Uczelni, prowadzenia remontów w koniecznym zakresie, zlecenie usług introligatorsko-konserwatorskich oraz prowadzenie wspomnianych już prac związanych z komputeryzacją (zakup sprzętu).

IV. Obsługa administracyjno-gospodarcza

1. Przyjęto 54.667 (2005 - 54.946), a wysłano 20.305 (2005 - 22.702) przesyłek, za kwotę 80.282,80 zł (2005 - 74.353,80 zł). Każda tegoroczna przesyłka kosztowała Bibliotekę przeciętnie 3,95 zł i była droższa od ubiegłorocznej o 0,67 zł, co oznacza poważny wzrost wydatków.

2. W zakresie prac remontowych wykonano:

- remont czytelni ogólnej i profesorskiej,
- naprawę schodów w holu głównym wraz z częściową wymianą wykładzin podłogowych,
- wymianę instalacji elektrycznej i oświetleniowej na poddaszu starego gmachu,
- remont sześciu pomieszczeń biurowych,
- remont toalet (Pracownia Restauracji Książki, porządkowe, konserwatorzy),
- remont serwerowni,
- częściową wymianę instalacji wodociągowej pod starym gmachem.

Cieszy wykonanie prac remontowych we wspomnianych czytelniach i na klatce schodowej. Jednakże stan budynków - szczególnie budynku głównego - wymaga dalszych intensywnych prac remontowych, które po raz kolejny zgłoszono do rocznego planu remontowego uczelni. Bez ich intensyfikacji zabytkowy gmach Biblioteki pozostanie najbrudniejszym gmachem na uczelni.

V. Gromadzenie zbiorów

1. Wpływ ogólny oraz ilość materiałów skierowanych do zbiorów przedstawia się następująco (w tys. wol.):

Rok	Wpływ ogółem	Wpływ do zbiorów
2002	197,7	71,2
2003	199,1	66,5
2004	196,1	63,4
2005	186,2	63,7
2006	178,8	62,1

2. Wpływ ogólny wg źródeł wpływu (w wol.):

Źródło wpływów	2005	2006
Kupno	22.701	19.272
Wymiana	3.619	3.685
EO	92.333	92.988
Dary	15.703	13.157
Dublety	51.835	49.026
RAZEM	186.191	178.128

3. Z ogólnego wpływu skierowano do dalszego opracowania **62.070** (2005 - 63.723) jednostek (34,8%). Duża selekcja jest wynikiem stałego dążenia do utrzymania gromadzenia zawężonego do publikacji wyłącznie wartościowych, zgodnych z przyjętymi zasadami gromadzenia zbiorów, wzrastającej tendencji do przekazywania materiałów specjalistycznych do innych bibliotek UAM i miasta Poznania. Należy zwrócić uwagę na utrzymujący się trzeci rok z rzędu minimalny spadek ilości materiałów wpływających do Biblioteki, co świadczy o pewnym spadku produkcji wydawniczej w zakresie książek, ale jest też wynikiem zmniejszających się środków BU na ich celowy zakup.

4. Do dalszego opracowania z poszczególnych źródeł wpływu skierowano :

Źródło wpływu	2005 (w jednostkach)	2006 (w jednostkach)	Udział % w wykonaniu 2005	Udział % w wykonaniu 2006
Kupno	20.228	17.812	31,75	28,7
EO	36.331	33.309	57,01	53,7
Wymiana	1.631	1.859	2,56	3,0
Dary	5.533	9.090	8,68	14,6
Dublety	0	0	-	-
RAZEM	63.723	62.070	100	100

Wyliczona powyżej struktura, w stosunku do lat poprzednich i przyjętych założeń, nie uległa zasadniczym zmianom choć widać pewne przesunięcie w przeciwnym od zakładanego kierunku. Udział wpływów z kupna lekko zmalał - do poziomu 28,7%. Ta wielkość jest jednak szczególnie niezadowolająca, nie tylko w kontekście wysokiego poziomu lat 2000-2001. Sytuacja powyższa spowodowana została brakiem środków na celowe kupowanie większej liczby materiałów, mimo wskazywania na niezadowolający poziom zaspakajania potrzeb naukowych i dydaktycznych uczelni.

Najważniejsze źródło wpływów stanowił EO (53,7%), i to mimo prowadzenia znacznej jego selekcji (do zbiorów skierowano 35,8% wpływów). Warto wskazania jest wy-

liczenie kompletności przekazywania egzemplarza obowiązkowego przez wydawców książek, które szacujemy na 80-85%.

Te dwie drogi celowego doboru materiałów do zbiorów przyniosły w roku sprawozdawczym 82,4% (2005 - 88,8%) wszystkich wpływów. Zauważalny spadek uważa należy za zjawisko niepożądane.

Duży wpływ na taki rozkład statystyczny miał też wysoki poziom wpływów pozyskiwane drogą darów. W sposób zasadniczy zjawisko to tłumaczy wzmożone wprowadzanie do zbiorów daru od prof. Jäkela, który przeznaczony jest dla kolekcji w Gnieźnie. Zauważalny spadek ilości materiału wpływającego z tzw. zbiorów zabezpieczonych będzie się zapewne potęgował w latach kolejnych w związku z zagospodarowaniem dubletów składowanych przez lata w piwnicach przy ul. Ratajczaka i świadomym, nie tak intensywnym zagospodarowywaniem materiałów przewiezionych przed laty do Ciążenia.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, należy jednak i tu dbać o dobór wyłącznie materiału wartościowego i godnego z założeniami polityki gromadzenia.

Wpływ z wymiany, co jest konsekwencją przeprowadzonej selekcji liczby partnerów i realizacji decyzji dotyczącej zaprzestania wprowadzania do zbiorów materiałów nieprofilowych lub zbyt szczegółowych, utrzymał się na stosunkowo niskim poziomie.

5. Wymianę, jak w roku ubiegłym, prowadzono z 35 partnerami (w tym 34 bibliotek zagranicznych i 1 krajowa). Kontrahentom BU wysłano łącznie **2.288 wol.** (2005 - 1.833 wol.), z których **1.756 wol.** (2005 - 960) stanowiły publikacje zakupione na ten cel z Wydawnictwa Naukowego UAM. Spośród otrzymanych od partnerów **3.685 wol.** (2005 - 3.619) wol. do zbiorów skierowano **1.859 wol.** (2005 - 1.631), a więc 50,4 % spośród nich.

6. Liczba tytułów czasopism w wersji print wprowadzanych do zbiorów zwiększyła się w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła **3.503**, w tym polskich 2.911 oraz 592 zagraniczne (2005 roku, odpowiednio 2.903 i 482, łącznie 3.385). Zapewnialiśmy również użytkownikom elektroniczny dostęp do **21.406** tytułów, w tym 3.232 tzw. konsorcyjnych. Zmiany na rynku wydawców, wprowadzenie nowego narzędzia HAN nakażały inaczej liczyć dostęp do czasopism elektronicznych, co powoduje niemożność bezpośredniego odniesienia tej wielkości do roku ubiegłego, choć oznacza bardzo wyraźny wzrost udostępnionych elektronicznie tytułów.

7. W roku sprawozdawczym można mówić o faktycznym rozwoju dostępów do e-booków, gdyż zorganizowano dla czytelników łącznie dostęp do 2.119 pełnych tekstów książek.

8. W wyniku prowadzonej selekcji wycofano ze zbiorów 15.872 jednostek (2005 – 21.365 wol.). Selekcja zbiorów była niższa, co jest wynikiem zmniejszania się zasobów „łatwych” czy bezproblemowych do selekcji. Z inwentarzy wykreślono 14.294 (2005 - 21.395) jednostek. Liczba nowych, zinwentaryzowanych jednostek wyniosła we wszystkich komórkach 30.655 jednostek (2005 - 33.798) i była wyższa od liczby jednostek wyselekcjonowanych o 16.361 (2005 - 12.403).

9. Ze 114.598 (2005 - 119.995) jednostek wpływów pierwotnych i wtórnych zagospodarowanych przez Sekcję Zagospodarowania Druków Zbędnych żadnej nie skierowano do zbiorów, 5.182 wol. (2005 - 5.150) przekazano bibliotekom sieci, a 27.416 (2005 - 31.125) innym odbiorcom. Celowo zagospodarowano więc 28,4% materia-

łów. Na aukcję skierowano 2.140 (2005 - 1.950) wol., natomiast na makulaturę przekazano 79.800 (2005 - 82.770) jednostek.

10. Łącznie na gromadzenie wydano (w zł.):

	2006	2005	zmiany w %	Udział %	
				2006	2005
Prenumerata czasopism	2.571.756,91	2.607.133,02	- 1,4	62,6	64,6
Bazy danych, e-czasopisma, e-booki	660.042,13	515.437,28	+28,0	16,1	12,9
Łącznie czasopisma i bazy danych	3.231.799,04*	3.122.570,30**	+ 3,5	78,7	77,5
Książki	566.570,20	623.316,81	- 9,1	13,8	15,5
Zbiory specjalne	306.112,72	281.738,25	+ 8,6	7,5	7,0
Łącznie	4.104.481,96	4.036.625,36	+ 1,7	100,00	100,00

* W tym wydatki z budżetu BU wyniosły 1.698.418,90; z Rezerwy Rektora i środków ogólnouczelnianych 168.626,09 oraz 1.364.754,05 ze środków wydziałowych.

** W tym wydatki z budżetu BU wyniosły 1.808.774,72 zł (w tym 500.000 z rezerwy Rektora), resztę dofinansowanie z Wydziałów, innych jednostek organizacyjnych UAM oraz rezerwy Rektora na zakup SCI).

Łączne wydatki na organizowanie dostępów do zasobów wzrosły na Uczelni w stosunku do roku ubiegłego o 1,7%.

Widać systematyczny wzrost udziału wydatków na organizowanie dostępów do źródeł elektronicznych, co przekłada się także na zmiany w udostępnianiu zasobów.

Przy niewystarczających środkach budżetowych duże znaczenie dla zwiększenia środków na gromadzenie zbiorów, miało przeznaczenie na ten cel głównie dochodów własnych Biblioteki (63 tys. zł.). Wysoki jest także udział środków przeznaczanych na prenumeratę czasopism i baz danych pochodzących z innych źródeł. Przesunięcie ujawniające się zwiększonym udziałem środków wydziałowych wynika z celowej działalności władz uczelni, mających wymusić racjonalne podejmowanie decyzji dot. rozbudowy dostępów do zasobów.

Kupiono 6.972 (2005 – 8.798) wol. wydawnictw zwartych, co oznacza, iż przeciętnie jeden tom kosztował 81,26 zł (2005 roku - 71 zł).

Zakupiono 6.172 wol. wydawnictw polskich (2005 - 8.177) i 755, ale za to znacznie droższych, pozycji zagranicznych (2005 - 611). Wzrost liczby zakupionych książek zagranicznych należy podkreślić z uznaniem.

11. Nowością wprowadzoną przez Oddział Gromadzenia stało się umieszczenie na stronie www Biblioteki ogólnie dostępnych wykazów: książek poszukiwanych przez Bibliotekę oraz oferowanych przez nią do zbycia dubletów, co ma w założeniu ułatwić współpracę z otoczeniem.

12. Ogólny stan ilościowy zinwentaryzowanych zbiorów wyniósł:

Rodzaj materiału	2005	Nowe	Odpisane	2006
Książki	1.565.670	21.144	12.865	1.573.949
Czasopisma	680.143	3.443	1.429	682.157
Zbiory specjalne	485.542	6.068	-	491.610
Razem	2.731.355	30.655	14.294	2.747.716

Uwaga: Czasopisma Sekcji Zbiorów Masońskich (w liczbie 48.102 wol., w tym wpływy nowe w liczbie 10 wol.) liczone są w rubryce czasopisma a nie zbiory specjalne.

VI. Opracowanie zbiorów

1. W zakresie opracowania zbiorów utrzymano zasadę opracowywania na bieżąco wszystkich wpływów nowych oraz retrokonwersji zbiorów aktywnych, zaliczanych do Narodowego Zasobu Bibliotecznego czy wchodzących w skład księgozbioru podręcznego czytelników. Utrzymano wysoki poziom przejmowania rekordów, a znacznie uaktywniono współpracę czynną z NUKATEM, czego wynikiem stało się przyjęcie przez NUKAT znacznie większej liczby rekordów i haseł opracowanych w BU.

2. Alfabetyczne dzieł zwartych i seryjnych:

Zadanie	2006	2005
Opracowane rekordy:		
- nowe	6.241	5.980
- przejęte	13.170	15.330
- poprawione	1.250	2.675
- wtórne	7.980	8.547
- usunięte	-	-
Hasła khw nowe	5.573	3.042
poprawione	788	538
Zinventaryzowano w wol. o wartości w zł.	29.071* 943.726,49	29.949 ** 1.096.131,77
Wykreślono wol.	7.630	18.796
NUKAt przyjął:		
- rekordów	13.355	6.713
- haseł formalnych	5.573	3.042

* w tej liczbie 21.044 rekordów nowości i 7.927 rekordy po retrokonwersji

** w tej liczbie 24.320 rekordów nowości i 5.629 rekordów po retrokonwersji

Ogólnie pracowano na 28.641 rekordach, z których 19.411 stanowiły rekordy nowe w bazie, spośród których 67,7% stanowiły rekordy przejęte.

3. Czasopisma:

Zadanie	2006	2005
Rekordy bibliograficzne	637	338
Rekordy egzemplarzy	1.044	568
Rekordy pozycji (wol.)	8.827	6.276
Kontrola	1.770	2.302
Dopisano w inwentarzu tradycyjnym (wol.)	3.433	3.371

Założono nowych sygnatur:	255	271
NUKAT przyjął:		
- rekordów	533	240
- haseł	377	203
Wyłączono ze zbiorów (sygnatur// wol.)	25//1.374	51//2.599

* w tym pobrano 973 rekordy bibliograficzne pobrane z NUKATU

** w tym 2.705 rekordów pobranych z NUKATU w roku 2005 i latach poprzednich

4. Klasyfikacja rzeczowa:

Zadanie	2006	2005
opracowane rekordy: nowe	4.380	4.739
przejęte	9.479	8.906
retrokonwersja	6.883	5.254
Łącznie:	20.742	18.899
Sprawdzanie rekordów zwrotów	3.151	3.118
Kontrola haseł przedmiotowych	221	692

Rekordy przejęte stanowiły 46% opracowanych rekordów, a więc na poziomie roku ubiegłego.

5. Prace nad katalogiem tradycyjnym objęty:

KATALOG ALFABETYCZNY

Zadanie	2006	2005
Włączono kart	1.297	1.020
Wyznaczone egz. prezencyjne	1.503	1.881

KATALOG RZECZOWY

Zadanie	2006	2005
Szeregowanie i włączanie kart	251	283
Szeregowanie, przeklasyfikowywanie i wyłączenie kart	14.985	11.391
Usuwanie kart zagubień	1.042	1.856

Oddział Kontroli Zasobu, wykonując niezbędne prace nad zamkniętym katalogiem alfabetycznym, oznaczał karty pieczątką Horizon, wyjmował karty odsyłaczowe książek poddawanych retrokonwersji oraz karty czasopism wprowadzanych w całości do bazy, oznaczał książki jednoegzemplarzowe do wyłącznego korzystania na miejscu, prowadził selekcję bieżącą, wyznaczał książki do retrokonwersji, do oprawy, prowadził drobne melioracje oraz tworzył nowe rekordy, sprawdzał zamówienia czytelnicze niezrealizowane z powodu zagubień, współpracował z bibliotekami sieci w zakresie przekazywania im materiałów z zasobu BU.

VII. Zbiory specjalne

1. Zgromadzono 6.931 jednostek zbiorów specjalnych (2005- 6.765). Liczba jednostek pozyskanych drogą kupna wyniosła 1.850 (2005 - 1.682), wymiany 6 (4), darów

1.007 (1.245), zbiorów zabezpieczonych 10 (86), a jako egzemplarz obowiązkowy 3.983 (3.748). Minimalne wahania zauważane pomiędzy poszczególnymi źródłami wpływów w kolejnych latach są w gromadzeniu tej kategorii zbiorów rzeczą charakterystyczną.

2. Rozbudowywano wszystkie kategorie zbiorów specjalnych, a na szczególne podkreślenie zasługuje zakup bardzo rzadkich pierwodruków muzycznych, zwiększona liczba pozyskanych starych druków (73) oraz rozbudowujący posiadaną kolekcję zakupu widokówek i zdjęć Poznania.

3. Opracowano 6.078 jednostek (2005 – 6.107), co kolejny rok z rzędu uznać należy za wynik satysfakcjonujący. Zakończono opracowywanie starych druków, co pozwoliło rozpocząć akcję ich przeliczenia, celem ustalenia faktycznej ich liczby a wkrótce również wykonania skontrum całego zasobu.

4. W ramach konserwacji firmy zewnętrzne wykonały konserwację 11 rzadkich obiektów, za kwotę przekraczającą 104.150 zł.

Nadal współpracowano z Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie, której studenci w ramach prac dyplomowych konserwują obiekty ze zbiorów BU.

W ramach prac zleconych wykonano drobne zabiegi konserwatorsko-zabezpieczające (czyszczenie opraw pergaminowych, podklejanie obiektów ikonograficznych i kartograficznych). Objęto nimi 96 obiektów (2005 – 256).

5. Pracownia Restauracji Książki wykonała 415 (2005 - 697) napraw i opraw konserwatorsko-introligatorskich starych druków i rękopisów.

6. Kontynuowano akcję wydzielania, retrokwersji i przenoszenia zbiorów należących do NZB, które podlegać będą szczególnej ochronie sprawowanej przez Oddział Zbiorów Specjalnych.

7. Kontynuowano mikrofilmowanie zabezpieczające starych czasopism, a także skanowanie obiektów specjalnych (starych druków, ikonografii).

8. Z czytelni Oddziału skorzystało 1.497 czytelników (2005 - 1.652), którym udostępniono łącznie 8.201 (2005 – 17.600) obiektów. Tłumaczy to fakt zmniejszającego się zainteresowania wypożyczeniami nagrań muzycznych (korzystanie z nagrań dostępnych w internecie) oraz umieszczania wielu obiektów spośród zbiorów specjalnych w WBC i korzystanie z ich zeskanowanych odpowiedników.

9. Sekcja Skontrum wykonała skontrum 15.000 sygnatur nut z zasobu zbiorów muzycznych.

10. Do Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej wprowadzono 5.112 (2005 -1.573) pozycje, dzięki czemu na koniec roku sprawozdawczego liczba pozycji wprowadzonych przez BU do WBC wyniosła łącznie 8.412 pozycji. Koncentrować się należy na jakości opisów oraz na połączeniu zasobów naszych w WBC z katalogiem OPAC.

VIII. Przechowywanie i ochrona zbiorów

1. Przemieszczanie i porządkowanie zbiorów realizowane było z mniejszym natężeniem niż w roku ubiegłym. Akcją przemieszczeniową objęto tylko 16 tys. wol. (2005 - 193 tys.).

2. Rezerwa przestrzeni magazynowej praktycznie uległa wyczerpaniu, co stawia bezproblemową obsługę użytkowników pod dużym znakiem zapytania.

3. Oklejono, tj. przysposobiono technicznie do udostępniania 27,4 tys. woluminów książek i czasopism (w 2005 - 34,5 tys.).

4. Sekcja Skontrum w ramach bieżącej kontroli księgozbioru, sprawdziła 104.000 sygnatur, stwierdzając 1.011 (2005 - 1.880) zagubień. Prowadzono równocześnie szereg prac związanych z dalszym porządkowaniem kuponoteki i kont wypożyczalni oraz sprawdzaniem zamówień czytelniczych niezrealizowanych z powodu stwierdzenia zagubienia. Łącznie stwierdzono mniejszą niż w latach ubiegłych liczbę zagubień, bo 1.611 (2005 - 2.640). Kontynuowano akcję wpisywania do bazy komputerowej sygnatur książek wycofanych lub zagubionych, odnotowując 2.600 sygnatur (2005 - 1.300) co umożliwiła sprawniejsze prowadzenie typowego skontrum.

5. Oprawiono łącznie 3.615 wol., w tym Pracownia Restauracji Książki w ramach godzin służbowych 2.415, a zakłady zewnętrzne 1.200 wol. Sekcja nie wykonywała żadnych prac zleconych.

6. Sekcja Restauracji wykonała 571 napraw i opraw restauratorsko-introligatorskich (2005– 2.273) i 7.389 różnych zabiegów introligatorskich (2005 – 3.872). Na ich tak znaczny wzrost wpłynęło szczególnie uaktywnienie zabiegów gazowania dokumentów w komorze próżniowej.

Sekcja Restauracji wykonała również 50 pudeł na zbiory (w 2005 - 32) oraz 522 teczki do gazet (w 2005 - 737), 2 dyplomy h.c. oraz 10 tub dla Rektora UAM, a także plansze wystawowe, napisy na grzbiety opraw itp.

7. W pełni uruchomiono zainstalowaną w roku uprzednim komorę próżniową, co zaowocowało intensyfikacją gazowania materiałów bibliotecznych.

8. Pracownia Mikrofilmowa wykonała 206 filmów (2005 - 306), tj. blisko 76 tys. (2005 - 90 tys.) klatek mikrofilmowych oryginałów oraz 117 filmów diazo (2005-108) czyli przeszło 61,5 tys. klatek (2005 - 67 tys.). W ramach skanowania wykonano łącznie blisko 78,5 tys. plików (2005 - 81 tys.). Wykonano blisko 57 tys. (2005 - 71 tys.) kserokopii z mikrofilmów i oryginałów.

IX. Udostępnianie zbiorów

1. W zakresie zamówień złożonych w magazynie zanotowano wyraźny bo 12,3% wzrost, odnotowując ich 186.316 (2005 - 165.953).

Ze złożonych zamówień realizowano 146.795 (2005 - 133.668 wol.), co oznacza że wskaźnik zrealizowanych zamówień wyniósł 78,8 (2005 - 80,6%). Podtrzymano stan wyraźnej poprawy tego tak bardzo niezadowolającego w poprzednich latach wskaźnika. Z powodu wypożyczenia nie zrealizowano 17,5% (2005 – 16,3%) złożonych zamówień, a z powodu zagubień 3,7% (2005 - 3,1%). Liczba zamówień niezrealizowanych wyniosła 39.521, tj. 21,2% wszystkich zamówień (2005 - 32.285, tj.19,4%). Martwi wzrost niezrealizowanych zamówień z powodu stwierdzenia zagubienia, mi-

mo iż w ramach prowadzonej akcji kontroli poprawności ustawienia księgozbioru sprawdzono w roku sprawozdawczym przeszło 600 tys. sygnatur.

2. Liczba czytelników zarejestrowanych w roku bieżącym wyniosła 26.222 (2005 - 23.431), sprawiając, iż liczba aktywnych kont czytelniczych osiągnęła 46.679 (2005 – 39.061). Wprowadzenie rozwiązania technicznego polegającego na konieczności posiadania karty elektronicznej dla korzystania z zasobów elektronicznych zmobilizowało część pracowników nie posiadających dotąd tych kart do ich wyrobienia. Mimo tego kont tradycyjnych pozostało jeszcze 595.

3. W Oddziale Udostępniania udostępniono łącznie **496.650** wol. (2005 – 598.495), co oznacza spadek o 17 %, spowodowany przede wszystkim zamknięciem na okres 4 miesięcy dwóch czytelni. Udostępniono:

- w czytelniach 263.999 wol., (2005 – 375.206), co oznacza spadek o 29,6%,
- poprzez wypożyczalnię miejscową: 203.885 wol., (2005 - 188.719), wzrost o 8%, w tym: bezpośrednio z Księgozbioru Wypożyczalni 135.227 (w 2005 - 130.544), co oznacza wzrost o 3,6%, z magazynu 67.935 (2005 – 56.571) co oznacza wzrost o 20,1%,
- poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną: 3.561 wol. (2005 - 3.431) co oznacza wzrost o 3,8%,
- w Domach Studenckich: 18.895 wol. (2005 – 23.438), spadek o 19,9%.

Wypożyczalnia przyjęła 206.998 (2005 - 194.100) zwrotów.

Wprowadzenie w roku sprawozdawczym możliwości zdalnego składania zamówień spotkało się z bardzo życzliwym przyjęciem studentów i zaowocowało zwiększeniem liczby składanych zamówień i dokonanych wypożyczeń. Równocześnie negatywnym zjawiskiem okazało się nie odbieranie w wypożyczalni zamówionych książek (przeszło 6,2 tys. wol.).

4. Pozostałe agendy Biblioteki udostępniły w tradycyjny sposób 8.904 jednostek (2005 - 18.182 jednostek), co daje łącznie **505.554** rejestrowanych udostępnień (2005 - 616.677) i oznacza **spadek o 18%**. Suma ta nie obejmuje udostępnień zbiorów podręcznych czytelników w ramach tzw. wolnego dostępu do półek, co jednak nie zmieni zasadniczo wyliczeń. Wynikają one z jednej strony ze wspomnianego okresowego zamknięcia czytelni z drugiej spowodowane są wzrostem udostępnień elektronicznych.

5. Mimo niedoskonałości systemu rejestracji udostępnień elektronicznych (dokładne dane pochodzą dopiero z II połowy roku, kiedy to wdrożono HANA), w roku sprawozdawczym zarejestrowano łącznie 138.676 wejść do zasobów e-źródeł. Z zasobów wprowadzonych przez BU do WBC skorzystało 80.496 razy. Łącznie więc zarejestrowano **724.529** (2005 – 957.174) udostępnienia, wśród których **elektroniczne stanowiły 219.172, tj. 30,2 %**.

6. Nie prowadzono selekcji Księgozbioru Dydaktycznego Wypożyczalni. Zarejestrowano 113 ubytków, powstałych w wyniku zagubień. Wprowadzono do niego tylko 3.937 książek (2005 - 6.535), w wyniku czego liczył on na koniec roku **82.878 wol.**

7. Kontynuowano akcję zabezpieczania księgozbioru dydaktycznego (foliowanie) i równoczesnego jego oznaczania działowego i wyposażania w kody kreskowe oraz paski magnetyczne (przeszło 4.500 wol.).

8. Wszystkie czytelnie (poza Bibliologiczną) czynne były w soboty do godz.17.00, a trzy z nich w niedziele do 13.00. Łącznie wszystkie czytelnie były dostępne przez 397 godziny w tygodniu.

9. Do księgozbiorów podręcznych czyteln włączono 2.550 wol. a wycofano 1.100 jednostek. Łącznie czytelnie liczyły **35,1 tys.** wol. wydawnictw zwartych, **2.500** dokumentów audiowizualnych, baz danych i mikrofilmów oraz przeszło **1.800** tytuły czasopism.

10. Wypożyczalnia załatwiła 13.259 obiegówek, a więc na poziomie roku ubiegłego.

11. Wskaźnik częstotliwości udostępniania księgozbiorów podręcznych w czytelniach wyniósł 5,6 a dla księgozbioru dydaktycznego Wypożyczalni 1,6 (2005 - 1,7).

12. Liczba miejsc w czytelniach nie uległa zmianie i wynosiła na koniec roku 258.

13. Liczba zarejestrowanych odwiedzin w czytelniach wyniosła 68.021 (2005 - 84.882).

14. Spośród zamówień zrealizowanych do Wypożyczalni w roku sprawozdawczym 99% pochodziło z katalogu komputerowego (2005-95%).

X. Działalność informacyjna

1. Biblioteka dysponowała 18 bazami danych na CD-ROM oraz dyskach multimedialnych (słowniki, encyklopedie), udostępnianych czytelnikom zarówno jednostanowiskowo jak i sieciowo.

2. Biblioteka zapewniała na bieżąco dostęp do 41 baz danych, a testowano i proponowano czasowy dostęp do kolejnych 29 nowych baz.

3. Z udostępnionych baz w Bibliotece skorzystało 4.167 użytkowników (2005 – 4.097), dla których wykonano szereg odpłatnych i darmowych usług informacyjnych.

4. Szkoleniami prowadzonymi w i przez OIN objęto łącznie 1.954 (2005-1.104) osoby, z których najliczniejszą grupę stanowili maturzyści. Z prowadzonych w każdą środę i w czwartek indywidualnych szkoleń z zakresu korzystania z CD-ROM i Internetu skorzystały 94 osoby.

5. Zintensyfikowano szkolenia z zakresu informacji naukowej, którymi obejmowano pracowników nauki, grupy doktorantów lub studentów. Łącznie grupowe szkolenia objęły blisko 600 użytkowników.

6. Powyższe usługi informacyjne zastępują korzystanie z form tradycyjnych - zestawień tematycznych i kwerend, które stają się formami uzupełniającymi. Z usług tych

w Oddziale Informacji Naukowej wykonano 1 zestawienie tematyczne ze 158 opisami oraz 478 kwerend z 4.621 opisami. Oddział Zbiorów Specjalnych wykonał 95 kwerend oraz 27 abstraktów dla bibliografii międzynarodowych.

7. We wszystkich komórkach organizacyjnych BU nadal na wysokim poziomie utrzymywała się liczba zapytań i informacji udzielanych drogą mailową, które nie podlegają dokładnej rejestracji. Szczególnie wzrosła ilość konsultacji dotyczących korzystania ze źródeł elektronicznych udzielanych przez Sekcję Czasopism Oddziału Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów.

8. Liczba stanowisk komputerowych oddanych do dyspozycji czytelników w gmachu Biblioteki wynosi 61.

9. Wdrożona została nowa, znacznie bogatsza strona WWW Biblioteki; Lista A-Z ułatwiająca korzystanie z zasobów elektronicznych oraz *Przewodnik wirtualny po Bibliotece Uniwersyteckiej*.

10. Zorganizowano 4 tzw. duże wystawy:

- XI Poznański Przegląd Książki Naukowej,
- Wiedeńskie kawiarnie (wystawa fotografii Bernardety Abramowicz),
- „Nie wiesz – zapytaj w bibliotece”,
- „...By czas nie zaćmił i niepamięć...” Poznański czerwiec w literaturze i zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej.

XI. Komputeryzacja

1. Zakupiono 9 zestawów komputerowych, 3 drukarki, skaner, 7 monitorów LCD, przełącznik budynkowy oraz 5 switchy a także specjalistyczne oprogramowanie (Envisionware, uaktualnienia do HANA).

2. Z PFBN otrzymano 21 zestawów komputerowych, 2 laptopy, projektor multimedialny.

3. W ramach wdrażania i użytkowania systemu w BU m.in.:

- zainstalowano oprogramowanie Envisionware, służące do rejestracji i rozliczeń użytkowników oraz aktualizacje do istniejących programów,
- uruchomiono napisane programy: „dublety”, „biblioteka poszukuje” dla oddziału Gromadzenia, „statystyka”, „skontrum” (dla Oddziału Udostępniania), „opis stanowiska” (administracja),
- uruchomiono serwer intranetowy Biblioteki (m.in. dodawanie news'ów, forum biblioteczne)

4. Wdrażając system HORIZON:

- wprowadzono poprawki do wersji 5.1 systemu HORIZON,
- wprowadzono parametry niezbędne dla funkcjonowania w systemie kolejnych bibliotek sieci,

- wprowadzono moduł gromadzenia w Bibliotece Wydziału Prawa oraz modułu udostępniania w bibliotekach: Instytutu Filologii Rosyjskiej, Wydziałowej NOVUM,
- przeprowadzono 81 godzin szkoleń i warsztatów,
- wprowadzono nową wersję 5.3g19 systemu HORIZON,
- dostosowano wyszukiwarkę WebPac do potrzeb BU.

5. Wobec bibliotek sieci realizowano obowiązki serwisanta sprzętu komputerowego, diagnozując i naprawiając sprzęt oraz instalując oprogramowanie, zapewniając im także pełną obsługę informatyczną.

6. Rozbudowano lokalną sieć komputerową o 33 gniazdka sieciowe.

7. Współpracowano ściśle z PFBN oraz firmą Informa w zakresie rozwiązywania problemów bieżących, uczestniczono w szkoleniach.

8. Sprawowano nadzór merytoryczny i administrowano bazą ogólnopolskiego programu *Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce*.

9. Uruchomiono ostatecznie oprogramowanie HAN umożliwiające użytkownikom zarejestrowanym w systemie korzystać ze źródeł elektronicznych na komputerach w pracowniach czy w domu.

10. Na koniec roku sprawozdawczego baza liczyła:

	2003	2004	2005	2006
Opisów bibliograficznych	320.570	358.937	398.717	433.451
Pozycji	759.890	874.571	982.198	1.074.507

Oznacza to, że przeszło 22% zbiorów bibliotek wchodzących w skład systemu biblioteczno-informacyjnego UAM ujęto już w systemie komputerowym.

XII. Działalność dydaktyczna, naukowo-badawcza, wydawnicza i popularyzatorska

1. Kształceniem z „Przysposobienia bibliotecznego” objęto 187 grup studentów w ramach 286 godzin dydaktycznych.

2. Praktyki studenckie odbyło 2 studentów bibliotekoznawstwa i 1 kulturoznawstwa. Zrealizowano specjalistyczne praktyki dla 2 studentek Instytutu Filologii Polskiej.

3. W szkoleniu wewnętrznym uczestniczyło 16 osób, uzyskując stosowne zaświadczenia; 16 osób uczestniczyło w lektoratach języka angielskiego, 11 niemieckiego. W

lektoratach wewnętrznych uczestniczyło 18 osób. Zaocznie studiowało i uczestniczyło w studiach doktoranckich 15 osób, 3 w studiach podyplomowych. Jeden zdał egzamin państwowy uzyskując uprawnienia bibliotekarza dyplomowanego.

4. Staże w BU odbyło 5 osób z bibliotek polskich, a 11 pracowników BU odbyło staże w innych bibliotekach.

5. Praktyki w ramach projektu ProPolska odbyło od 1 lutego do 30 czerwca 2 uczniów berlińskiej szkoły zawodowej. Nowością stało się także zrealizowanie 5 staży przez wolontariuszy.

6. Zorganizowano 15 spotkań promocyjnych, a także zebrań naukowych dotyczących: realizacji zajęć dydaktycznych, relacji z pobytów na konferencjach, wyjazdów zagranicznych, wyników badań własnych pracowników oraz związanych z projektowaniem działalności badawczej BU na rok 2006.

7. Ukończono realizację zapoczątkowanego jeszcze w roku 2005 80-godzinnego kursu z zakresu zarządzania, którym objęto blisko 20 pracowników BU.

8. Z okazji Tygodnia Bibliotek zorganizowano 6 wykładów, środowiskową sprzedaż wydawnictw bibliotek poznańskich oraz okazjonalną wystawę. Uczestnicząc w organizowanych przez UAM Dniach Nauki przygotowano prezentację nt. restauracji książki, 5 wykładów tematycznych. Czterokrotnie zorganizowano promocje książek wydanych staraniem Uczelni lub nakładów własnych BU oraz 47 prelekcji dla gości wizytujących Ciężen. Wspólnie z Kolegium Języków Obcych Czytelnia Niemiecka zorganizowała cykl 5 wykładów oraz 2 spotkania promocyjne.

9. Praktycznie zaprzestano przyjmować wycieczki. Przyjęto tylko 4 grupy (ok. 70 osób) zainteresowane historią Biblioteki, jej bieżącą działalnością, rozwojem usług informacyjnych i znaczeniem biblioteki jako warsztatu pracy naukowo-badawczej.

10. W celu przygotowania kolejnego rocznika czasopisma *Biblioteka* kilkakrotnie zbierał się zespół redakcyjny, omawiając problemy redakcyjne i wydawnicze, co owocowało wydaniem kolejnego tomu.

11. W ramach współpracy międzynarodowej współpracowano na podstawie umów z 21 ośrodkami. Przyjęto 8 gości indywidualnych z tych ośrodków, (a także 13 poza umowami), a pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej wyjeżdżali indywidualnie do różnych ośrodków tak w ramach umów jak i poza nimi 17-krotnie.

12. Zorganizowano międzynarodową konferencję naukową „Gazety. Zasoby. Opracowanie. Digitalizacja. Promocja/Informacja”, w której uczestniczyło 113 osób z Polski oraz Francji, Niemiec, W. Brytanii.

13. Biblioteka była również organizatorem środowiskowego spotkania pracowników oddziałów informacji naukowej bibliotek poznańskich oraz dwukrotnie zebrania ogólnopolskiego Zespołu ds. Standaryzacji.

14. Wzorem lat ubiegłych z okazji Dnia Bibliotekarza zorganizowano wyjazd szkoleniowo-rekreacyjny, tym razem do Lichenia oraz Ciężenia.

15. W ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych:

- 62 osoby wzięły udział w konferencjach krajowych (wygłaszając 10 referatów, przewodnicząc 2 sesjom) oraz 4 osoby pięciokrotnie w konferencjach zagranicznych wygłaszając 3 referaty),
- 2 osoby wyjechały zagranicę w celu wykonania kwerend do prowadzonej pracy naukowej,
- dr Marek Dybizbański był uczestnikiem grantu Mitoznawstwo porównawcze, realizowanego wspólnie przez Instytut Filologii Polskiej UJ i Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu,
- pracownicy BU opublikowali 58 oryginalnych prac (w tym 3 samoistne) oraz 1 zestaw reprintów pocztówek oraz 27 abstraktów dla czasopisma RILM Abstracts,
- jedna osoba pełniła funkcje członka redakcji i rady programowej czasopism lub serii ogólnopolskich.

16. Własnym nakładem Biblioteki Uniwersyteckiej ukazał się kolejny numer Biblioteki, 1 zeszyt serii *Antiquitates Minutae* (poświęcony wolnomularskim rymom inicjacyjnym), 1 reprintów pocztówek, dwie prace zwarte: Ryszarda Nowickiego i Rafała Wójcika, a także tom materiałów pokonferencyjnych. Przygotowano także zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych (m.in. kalendarzyk, ulotki dla studentów, wkładka do indeksu).

17. Rozpoczęto przygotowywanie wniosku o grant w ramach Wojewódzkiego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 dotyczącego digitalizacji, archiwizacji, konserwacji i elektronicznego udostępniania druków wielkopolskich z lat 1801-1863.

18. Biblioteka kontynuowała funkcję koordynatora ogólnopolskiego programu prowadzonego pod egidą Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych *Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce*, realizowanego przez Zespół ds Standaryzacji.

XIII. Archiwum Biblioteki

1. Na bieżąco przejmowało akta z komórek organizacyjnych BU, przeprowadzało brakowanie akt oraz ich przekazywanie do AP w Poznaniu.

2. Pracownik Archiwum wykonał:

- 5 kwerend (2005 - 8)
- opracowało 43 nowych jednostek archiwalnych (2005 –43),
- udostępniło 19 jednostki archiwalne (2005- 25).

XIV. Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Ciężeniu

1. Uporządkowano 430 mb zbiorów masońskich (2005-760 mb).

2. Przekazano do Poznania celem selekcji 8.292 wol. dysertacji (2005 -15.796).

3. Zrealizowano 57 zamówień czytelniczych (2005-112) oraz wykonano 827 stron kserokopii (2005-773)

XV. Podsumowanie

Do podstawowych spraw określających sytuację Biblioteki w 2006 roku zaliczyć należy:

1. Utrzymanie się tendencji do zmniejszania procentowego udziału budżetu Biblioteki w budżecie Uczelni.
2. Brak jakichkolwiek postępów w zakresie rozbudowy powierzchni magazynowej.
3. Utrzymanie dyscypliny finansowej w wydatkowaniu budżetu ogółem, przy równoczesnym dokonywaniu przesunięć środków pomiędzy jego działami.
4. Niezrealizowanie z powodów finansowych i proceduralnych pewnych zamierzonych prac merytorycznych i technicznych.
5. Prawidłowa realizacja polityki gromadzenia czy szerzej zarządzania zbiorami (duża selekcja wstępna, duży zakres prac porządkowych, wyższa niż w roku ubiegłym selekcja retrospektywna, zagospodarowywanie dubletów) przy zauważalnym równocześnie niewystarczającym poziomie gromadzenia (szczególnie w zakresie wydawnictw zwartych).
6. Utrzymanie wysokiego tempa opracowania zbiorów nowych jak i retrokonwersji, wyrażających się w skali systemu przekroczeniem poziomu 22% skomputeryzowania informacji o zasobach.
7. Osiągnięcie wysokiego poziomu przejmowania opisów i haseł wzorcowych z kartotek centralnych, a także utrzymanie czołowej pozycji wśród bibliotek polskich w zakresie nasycania NUKAT-u.
8. Dalsze zmiany w zakresie udostępniania – przekazanie uprawnień do zapisów kolejnej grupie bibliotek sieci, wprowadzenie systemu zdalnego zamawiania książek do wypożyczenia, udostępnienie użytkownikom następnym stanowisk komputerowych.
9. Dalszy rozwój udostępniania elektronicznego dzięki wzbogaceniu oferty dostępu do źródeł zewnętrznych, rozbudowie baz własnych, intensyfikacji szkoleń oraz nowym narzędziom technicznym (HAN).
10. Intensyfikacja działalności wydawniczej, duże osiągnięcia na polu badawczo-naukowym.
11. Brak sukcesów w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.
12. Utrudnienia w prowadzeniu działalności wynikającej z okresowego zamknięcia części gmachu.

Główne zadania na rok 2007 wynikające z powyższej oceny roku sprawozdawczego:

1. Prowadzenie dalszych starań o pozyskanie zastępczej powierzchni magazynowej, a także intensyfikacja starań o rozbudowę gmachu przy ul. Ratajczaka.
2. Wprowadzenie w życie założeń polityki kadrowej i płacowej Uczelni wobec bibliotekarzy oraz opracowanie zasad dokonywania ocen.

3. Opracowanie: nowego modelu pracy wypożyczalni międzybibliotecznej; doradztwa i konsultacji w gmachu BU; organizacji pracy bibliotekarzy dziedzinowych; wdrożenie tzw. warsztatów dla bibliotekarzy systemu.
4. Intensyfikacja analiz wewnętrznych w celu maksymalizacji wykorzystania posiadanego potencjału.
5. Zwiększenie wysokości środków pozabudżetowych pozyskiwanych samodzielnie przez Bibliotekę.
6. Dalsze doposażenie w sprzęt komputerowy, głównie czytelni i OIN, pozwalające w całym gmachu korzystać z pełnego dostępu do internetu oraz OPAC-u.
7. Rozwój różnych form i zakresów szkoleń, konsultacji dla bibliotekarzy jak i różnych grup użytkowników, w tym szczególnie systemowego kształcenia dla doktorantów.
8. Utrzymanie wysokiego poziomu współpracy z jednostkami centralnymi oraz poszczególnymi bibliotekami w zakresie opracowania zbiorów.
9. Rozwój szkoleń wewnętrznych (m.in. w zakresie obsługi użytkowników) w celu osiągnięcia wyższej kultury organizacyjnej Biblioteki.
10. Kontynuowanie działań na rzecz remontu substancji zabytkowej.

Opracował: dr Artur Jazdon

Klasyfikacja rzeczowa nowych wpływów wg dyscyplin wiedzy

Symbol	Dział	wol.	%
A	Języki informacyjne, encyklopedie, prasoznawstwo	267	2,14
B	Bibliotekoznawstwo	120	0,96
C,D,E	Historia, Nauki pomocnicze	1.838	14,72
F	Wojskowość	127	1,02
G,H,	Nauki społeczne, Ruchy Społeczne	753	6,04
I	Socjologia	249	1,99
k	Ekonomia	1.079	8,65
L	Prawo	935	7,49
M	Sztuka	780	6,25
N,O,P,Q,Z	Filologie	2.451	19,64
R	Filozofia, Psychologia	812	6,51
S	Pedagogika	1.037	8,31
T	Religioznawstwo	1.140	9,14
U	Geografia	256	2,05
V	Matematyka, Astronomia	75	0,60
W	Nauki przyrodnicze	356	2,85
X	Medycyna	82	0,66
Y	Technika, Rolnictwo, Leśnictwo	122	0,98
Łącznie		12.479	100,00

Wskaźniki

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Użytkownicy	50.000	54.000	57.000	60.000	61.500	62.000
Studenci	45.000	49.000	52.000	54.000	55.500	56.000
Pracownicy	5.000	5.000	5.000	6.000	6.000	6.000

Wskaźnik	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wydatki biblioteki na 1 użytkownika	179,60	187,20	158,20	171,20	178,86	182,22
Wydatki biblioteki na 1 studenta	199,60	224,70	191,90	190,30	198,19	201,81
Wydatki na zakup zbiorów na 1 użytkownika	73,40	71,50	71,26	74,60	85,80	66,20
Wydatki na zakup zbiorów na 1 studenta	81,50	78,70	78,10	82,90	95,00	73,30
Wydatki na zakup książek na 1 użytkownika	12,50	10,90	9,70	11,80	10,13	9,14
Wydatki na zakup książki na 1 studenta	13,90	12,00	10,60	13,10	11,23	10,12
Koszt magazynowania 1 vol.	3,38	3,78	3,34	3,78	4,02	4,11
Proporcja budżetu biblioteki (tzw. fundusz dydaktyczny + płace) do budżetu Uczelni (w %)	5,25	5,04	4,60	4,20	3,90	3,1
Proporcja pracowników biblioteki do ogólnej liczby pracowników Uczelni (w %)	3,03	3,01	3,18	3,20	3,30	3,26
Proporcja funduszu płac: Biblioteka/Uczelnia	4,80	4,70	4,30	4,09	4,80	3,2
Użytkownicy zarejestrowani do użytkowników potencjalnych (w %)	46,20	49,30	52,18	58,61	63,51	75,28
Liczba vol. (jedn.obl.) na 1 użytkownika	53,20	49,50	47,25	45,31	44,41	44,32
Liczba vol. (jedn.obl.) na 1 studenta	59,10	54,50	51,80	50,34	49,21	49,06
Liczba vol. książek na 1 użytkownika	30,80	28,30	27,04	26,00	25,45	25,39
Liczba vol. książek na 1 studenta	33,80	31,20	29,64	28,89	28,21	28,11
Wpływ roczny na 1 użytkownika	0,60	0,63	0,53	0,60	0,55	0,49
Wpływ roczny na 1 studenta	0,67	0,70	0,58	0,67	0,61	0,55
Ogólna liczba vol. (jedn.obl.) na liczbę udostępnień tradycyjnych	5,01	4,87	4,84	4,73	4,43	5,44
Liczba udostępnień (tradycyjnych + e) do liczby wol.	0,28	0,39	0,28	0,27	0,35	0,26

Liczba użytkowników przypadająca na 1 pracownika merytorycznego	330,00	359,00	358,50	382,00	384,50	386,1
Liczba studentów przypadająca na 1 pracownika merytorycznego	297,00	325,60	327,00	343,80	346,90	348,7
Powierzchnia przypadająca na 1 użytkownika (m ²)	0,34	0,31	0,30	0,28	0,27	0,27
Powierzchnia przypadająca na 1 studenta (m ²)	0,37	0,35	0,33	0,32	0,30	0,30
Liczba studentów na 1 miejsce w czytelniach	186	202	215	223	215	217
Liczba użytkowników na 1 pracownika agend obsługi (udostępnianie, OIN, magazyny-bez prac.digitalizacji i restauracji)	926	1.000	1.019	1.052	1.042	1.050
Liczba wypożyczeń na 1 zarejestrowanego czytelnika	6,75	6,35	6,3	4,76	5,46	4,98
Liczba wypożyczeń na 1 pracownika Wypożyczalni	15.487	18.814	20.826	20.928	22.543	23.265
Liczba udostępnień w czytelniach na 1 pracownika Czytelń	25.720	26.299	25.427	26.983	25.517	17.600
Liczba udostępnień (czytelnie + wypożyczalnia) na 1 użytkownika*	10,60 14,80	10,20 19,40	9,8 13,23	9,6 12,02	10,02 15,56	8,15 11,68
Liczba udostępnień (czytelnie + wypożyczalnia) na 1 studenta*	11,80 16,40	11,20 21,40	10,70 14,51	10,62 13,35	11,11 17,24	9,83 12,94

* pierwszy wskaźnik: udostępnienia wyłącznie tradycyjne, drugi: tradycyjne i elektroniczne

